

Peatäid

Peatäi on paljale silmale nähtav parasiit, mis elab ainult inimese peas ja toitub peanaha verest, mida läbi peanaha imeb. Täiskasvanud emased peatäid on helepruunid, umbes seesamiseemnesuurused parasiidid. Täi elutsükkel kestab 15-35 päeva ja üks täi jõuab muneda ligi 100 muna.

Nakatumine toimub otsesel peakontaktil või kasutades nakatunud inimese kammi, harja, mütsi või salli. Täid ei levi loomade kaudu, ei hüppa ega lenda. Nakatumist näitab vähemalt üks nahapinnal vabalt liikuv elus täi. Peatäisid võib saada meist igaüks, kuid sagedamini esineb neid 3-10 aastastel lastel.

Täimunud (tingud) on juuksekarva küljes tihedalt kinni ja **asuvad tavaliselt peanaha lähedal**, on ovaalse kujuga 1-2 mm läbimõõduga valkjad või kollakad moodustised. 8-9 päeva möödudes kooruvad munadest nõõpnõelapea-suurused uued täid, jättes pärlendav-valge kooriku juuksekarvale kinni. Peanahast umbes 1 cm kaugusel paiknevad hallikad, kuivad, ilma läiketa tingud on tavaliselt juba surnud või tühjad kestad.

Ilma toiduta ei suuda täi elada kauem kui 24 tundi. Täile on surmav temperatuur alla 22 ja üle 44 kraadi. Tingud võivad kammis või riietes elus püsida kuni kuu aega.

Täid põhjustavad sügelust, eriti kuklas juustepiiril ja kõrvadetaguses piirkonnas. **Tavaliselt on täid peas olnud juba kaks kuud, enne kui pea sügelemisele lisandub lööve.** Parasiitide sülg ja väljaheited omavad allergeniseerivat toimet ja tekitavad ärritusnähte. Kratsimise tagajärjel võib lisanduda naha mädapõletik.

Kuidas täidest vabaneda

Soovitav oleks kontrollida laste päid kord nädalas: kammimiseks kasutage tihedat kammi ning peale igat tõmmet kontrollige kammi täide suhtes. Kui leiate elus täisid, kontrollige kogu perekonda.

- Apteegist saab täitõve raviks sobiva aerosooli, šampooni või määrde, mida kasutage täpselt vastavalt juhendile. Peale ravimi mahaloputamist kammige kindlasti niisked juuksed läbi peenepiilise täikammiga, et eemaldada surnud täid ja nende munad. Kui täimune kammiga eemaldada ei õnnestu, tuleb need eemaldada sõrmedega nokkides või rohke nakkuse korral juuksekarvu eemaldades.
- Koristage tolmuimejaga põrandad, vaibad, pehme mööbel, seejärel puhastage või vahetage ka tolmuimeja tolmuukott, kuna tingud, mis on maha kukkunud, on veel 10 päeva elus.
- Pese kõik riideid ja voodipesu võimalikult tulise veega (soovitavalt vähemalt 60 kraadi). Samuti pesta kammid, harjad. Juuksekkummid on mõistlik ära visata.
- Kõik, mida pesta ei saa (mantlid, kiivrid vm), asetage kaheks nädalaks suletud kilekotti.
- Kui teil on auto, puhastage ka auto istmekatted.

Ravi võib ebaõnnestuda, kuna esineb ka täimürkide suhtes **resistentseid täisid**. Nende vastu aitab aga endiselt ainult hoolikas niiskete juuste täikammiga kammimine iga 3-4 päeva tagant järgneva kahe nädala jooksul, et leida munadest väljunud noori täisid.

NB! Kui lapsel on peatäid, tuleb kindlasti teavitada ka õpetajat või tervisetöötajat, et piirata nakkuse edasist levikut ja vältida taasnakatamist.

Valehäbi ei ole siin kohane. Palun teavitage leitud peatäidest lasteaeda ka siis, kui olete ravi juba ära teinud, sest nii saame koheselt kontrollida ja jälgima asuda ka teisi lapsi ning avastada üksikud nakatumised enne, kui terve rühm või lasteaed nakkust täis on. Nii kaitsete ka oma last taasnakatamise eest!

Tervisetöötaja Maire Kivimurd kontaktaadress maire@veskitammila.ee

Allikad: Derma.ee <http://www.derma.ee/articles.php?id=150>

SA Koolitervishoid http://www.kth.ee/?page=readings_article&id=1

Terviseamet <http://www.terviseamet.ee/fileadmin/dok/Nakkushaigused/nakkused/peatai.pdf>